

conseil de
l'environnement
raad voor
het leefmilieu
.brussels

JAARVERSLAG 2023

REDACTIE EN LAY-OUT

Secretariaat van de Raad
voor het Leefmilieu

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Caroline VINCKENBOSCH
Directeur van Brupartners

ILLUSTRATIES

IDEALOGY

<https://idealogy.eu/>

VERTALING

Brussels Language Services
<http://www.bls-lang.com/>

INHOUD

p. 5

Voorwoord

Met zijn adviezen aan de Regering wil de Raad voor het Leefmilieu alle levende wezens in het Gewest helpen beschermen.

p. 6

2023 in het kort

Dit jaar, 2023, werden heel wat belangrijke adviezen uitgebracht voor de ontwikkeling van het toekomstige milieubeleid in Brussel.

p. 8

Raad voor het Leefmilieu

Ontdek de samenstelling, de opdrachten, het team en de partners van de Raad voor het Leefmilieu.

p. 18

Comité van Watergebruikers

Kom meer te weten over het Comité van Watergebruikers, een permanente werkgroep die binnen de Raad voor het Leefmilieu is opgericht.

p. 20

Comité van Klimaatdeskundigen

Ontdek het Comité van Klimaatdeskundigen dat in 2022 binnen de Raad voor het Leefmilieu werd opgericht.

p. 24

Adviezen uitgebracht in 2023

Bekijk alle adviezen die de Raad voor het Leefmilieu en het Comité van Watergebruikers in 2023 hebben uitgebracht.

p. 36

Activiteiten

De Raad lanceerde voor zijn leden het concept van Bezoeken van de Raad voor het Leefmilieu en organiseerde in 2023 zijn eerste debat.

p. 41

Conclusie

De Raad voor het Leefmilieu plaatst kanttekeningen bij de communicatie over de milieuambities van de Regering.

p. 44

Woordenlijst

Bent u niet zeker over een afkorting of acroniem? Bij wijze van leeshulp kunt u gebruik maken van de woordenlijst.

VOORWOORD

"Vanochtend waren twee rode eekhoorns in de boom aan de overkant van de weg aan het spelen. Bij het raam stonden mijn kleine kinderen geamuseerd en verbaasd te kijken naar het schouwspel van de natuur.

Plotseling reed er een trein langs de berm, maar onze twee kleine inheemse zoogdieren reageerden niet, omdat ze gewend zijn aan de frequentie van vijf treinen per uur op lijn 26, en gingen door met hun show.

Deze kleine momentopname laat ons zien dat het herstellen en ontwikkelen van de natuur in de stad niet onverenigbaar zijn met de uitrol van openbaar spoorvervoer of ander stedelijk beleid. En wat meer is ... van zulk schouwspel word je toch blij, niet?"

Het is een beetje onze taak bij de Raad voor het Leefmilieu om er met onze adviezen voor te zorgen dat alle beslissingen met betrekking tot het gewestelijke milieubeleid billijk zijn en dat ze verenigbaar zijn met de ontwikkeling van een veerkrachtig Gewest ten behoeve van zijn inwoners en alle levende wezens.

Door op vraag van de Brusselse Regering en op eigen initiatief adviezen op te stellen, geeft onze Raad een stem aan een brede waaier van actoren in de samenleving. Het zijn die leden die ons helpen om na te denken over de toekomst van ons Gewest en zijn inwoners en die met hun expertise en visie het werk van de Raad verrijken.

Ook dit jaar kon de Raad voor het Leefmilieu een reeks adviezen uitbrengen om de Regering te ondersteunen bij de ontwikkeling van haar milieubeleid. Wij geloven in een ecosysteembenadering die zowel beantwoordt aan menselijke behoeften als aan de noodzaak om ons unieke stedelijke ecosysteem te beschermen en te herstellen.

Wij wensen u veel leesplezier.

Serge KEMPENEERS
Voorzitter
van de Raad voor het Leefmilieu

Jan HAEMERS
Vicevoorzitter
van de Raad voor het Leefmilieu

2023 IN HET KORT

In 2023 sneuvelde het ene warmterecord na het andere. Ook is 2023 wereldwijd het warmste jaar dat ooit werd gemeten sinds het begin van de temperatuurmetingen in het midden van de 19e eeuw. Ook dit jaar heeft de Raad voor het Leefmilieu de Regering advies verstrekt op het pad naar een veerkrachtig en duurzaam Brussels leefmilieu dat voor iedereen leefbaar is. Terwijl de Raad er verder op heeft gehamerd dat de verschillende gewestelijke spelers hun activiteiten op elkaar moeten afstemmen, werden op wereldschaal momenten van historische samenwerking opgetekend. Zo werd in maart 2023 de eerste internationale Zero Waste Day gevierd, werd in juni 2023 het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de bescherming van het mariene milieu aangenomen en werd tijdens de COP28 van december 2023 een akkoord goedgekeurd waarbij alle landen voor het eerst worden opgeroepen om af te stappen van fossiele brandstoffen.

De Raad voor het Leefmilieu was ook betrokken bij enkele echte Brusselse 'primeurs', met name ten aanzien van het Comité van Klimaatdeskundigen en de Burgerraad voor het Klimaat. Gelet op hun opdrachten en aandachtsgebieden vormen die organen noodzakelijkerwijs een aanvulling op de Raad, en samen streven we dezelfde milieudoelstellingen na.

In maart heeft de Raad een advies uitgebracht over het allereerste evaluatieverslag van het Comité van Klimaatdeskundigen, dat in 2022 binnen de Raad werd opgericht. Het Comité, dat is samengesteld uit onafhankelijke wetenschappelijke deskundigen op verschillende gebieden zoals mobiliteit, luchtkwaliteit, klimatologie en gedrag, heeft de opdracht om jaarlijks een verslag in te dienen waarin de bijdrage van het gewestelijk beleid aan de klimaatdoelstellingen van het Gewest wordt beoordeeld. Dit eerste verslag, dat in maart door het Comité van Klimaatdeskundigen werd gepubliceerd, was een voorlopig verslag. In zijn advies over dit verslag wees de Raad erop dat een methodologie voor de berekening van de emissiereducties van het gewestelijk beleid moet worden ontwikkeld opdat toekomstige verslagen van het Comité relevanter zouden zijn. De Raad wil ook zijn contacten met het Comité aanhalen om zo de expertise op het vlak van milieu te bundelen.

De Raad volgde ook van nabij de werkzaamheden van de allereerste cyclus van de nieuwe Burgerraad voor het Klimaat, die in juni een reeks aanbevelingen over de toekomst van de Brusselse leefomgeving indiende en waarop de Regering in september een eerste antwoord gaf.

Uiteraard is de Raad voor het Leefmilieu adviezen blijven uitbrengen over de wetgevingsprojecten van de Gewestregering. In 2023 bracht de Raad 41 adviezen uit, terwijl het Comité van Watergebruikers er 5 uitbracht. Aan het begin van het jaar ontving de Raad een aantal dossiers van onmiskenbaar belang: er werden adviezen uitgebracht over het nieuwe Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP), het ontwerp van nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) en de wijziging van het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) met het oog op de uitvoering van de strategie voor de renovatie van gebouwen. Die teksten zijn essentiële instrumenten om van Brussel een duurzame stad te maken die is aangepast aan de klimaatverandering. Verschillende adviezen hebben betrekking op hernieuwbare energie, circulariteit van materialen en hulpbronnen, en afvalvermindering, domeinen waarin het Brussels Gewest voor grote uitdagingen staat. Tot slot kon de Raad in verschillende richtplannen van aanleg (RPA's) betreffende de belangrijkste wijken van het Gewest zijn visie geven op het naast elkaar bestaan van de verschillende functies van de stad en op de verschillende componenten die nodig zijn om van de stadswijk van de toekomst een succes te maken.

Naast zijn betrokkenheid bij die verschillende dossiers heeft de Raad geprobeerd om zijn leden te informeren over de expertise en het werk van verschillende Brusselse spelers en organisaties. Zo werd in november een bezoek aan het Recy-K-platform georganiseerd voor de leden van de Raad en werd in december in het gebouw van de Raad een debat over PFAS gehouden voor een breder publiek. Zulke ontmoetingen en debatten zijn essentieel om een constructieve en vriendschappelijke relatie tussen het Voorzitterschap, de leden en het Secretariaat te onderhouden. Bovendien mocht de Raad in 2023 verschillende nieuwe leden verwelkomen.

Al met al is de Raad verheugd dat hij ook in 2023 heeft kunnen bijdragen aan de uitwerking en uitvoering van het Brusselse milieubeleid, om zo de stad van morgen te creëren.

Dankzij de toewijding van het Voorzitterschap, de leden en het Secretariaat kon de Raad zich, zowel intern als extern, verder ontwikkelen, zodat hij zijn rol als bevoegd adviesorgaan inzake milieu op een doeltreffende en relevante manier kan blijven uitvoeren.

DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU

DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU

De Raad voor het Leefmilieu, opgericht bij **besluit van 15 maart 1990**, is een **gewestelijk adviesorgaan in Brussel dat bevoegd is voor het leefmilieu**.

De Raad voor het Leefmilieu heeft als taak om, uit eigen initiatief of op aanvraag van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of andere instanties zoals gemeenten, perspective.brussels enz. een gemotiveerd advies uit te brengen over elke aangelegenheid die onder de gewestelijke bevoegdheid valt en betrekking heeft op het leefmilieu in ruime zin.

De Raad voor het Leefmilieu is samengesteld uit tal van verschillende actoren die de gehele samenleving vertegenwoordigen: verenigingen die zich bezighouden met milieubescherming of met de bescherming van de consumenten en de inwoners, wateroperatoren, universiteiten en onderzoekscentra, overheidsdiensten evenals werkgevers- en vakbondsafgevaardigden. Deze unieke samenstelling binnen de Adviesraden is een sterke troef om adviezen te kunnen uitbrengen met het oog op een veerkrachtigere wereld.

Bischoffsheimlaan 26, 1000 Brussel
Zetel van de Raad voor het Leefmilieu

Behandelde thema's zijn bijvoorbeeld natuurbescherming en -behoud, afvalbeheer, de strijd tegen vervuiling, de mobiliteit, lawaai enz.

De Raad voor het Leefmilieu brengt dus advies uit over elk voorontwerp van ordonnantie of ontwerpbesluit inzake leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

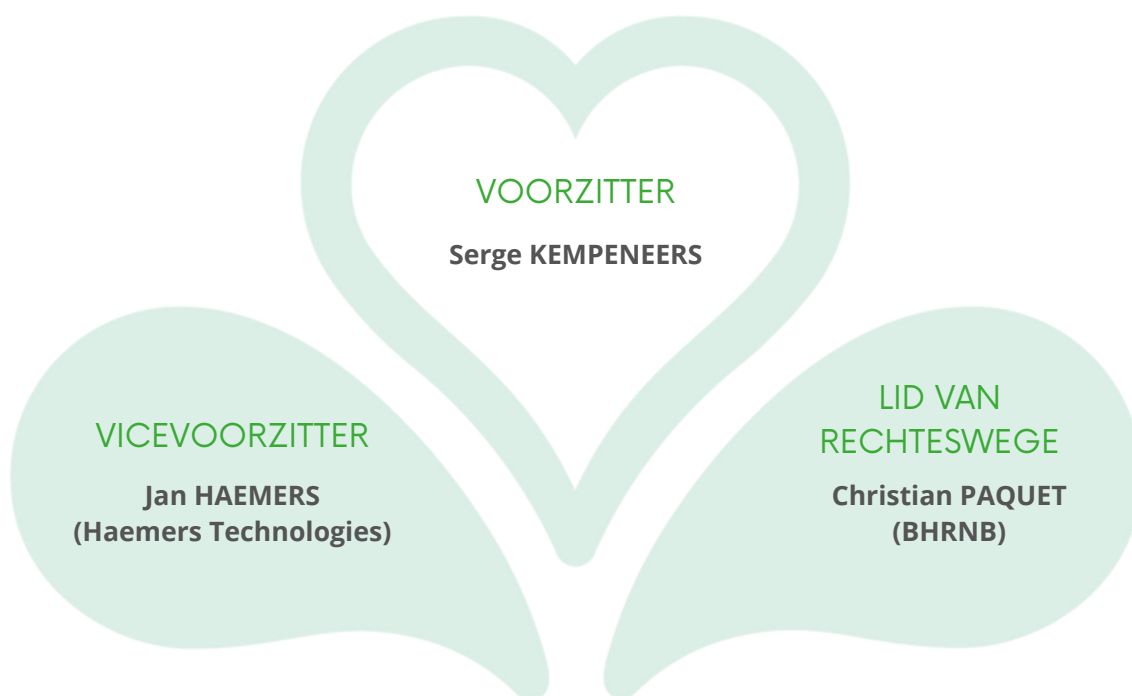
De Regering wil het organisatorische landschap van de Brusselse Adviesraden hervormen en vertrouwdde de coördinatieopdracht van deze Adviesraden toe aan het administratieve team van Brupartners (vroeger de Economische en Sociale Raad). In dit kader staat het secretariaat van Brupartners in voor de organisatorische, administratieve en logistieke werking van de Raad voor het Leefmilieu.

SAMENSTELLING

Krachtens het besluit van 15 maart 1990 bestaat de Raad voor het Leefmilieu uit 31 gewone leden (en hun plaatsvervangers, een voorzitter, een vicevoorzitter en een lid van rechtswege). Deze leden zijn vertegenwoordigers van verenigingen, overheidsdiensten, werkgevers, werknemers en consumenten, en personen die zijn aangesteld vanwege hun wetenschappelijke bevoegdheid in de milieuproblematiek.

De huidige samenstelling van de Raad voor het Leefmilieu is vastgelegd bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 2021 houdende aanstelling van de leden van de Raad voor het Leefmilieu voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Raad voor het Leefmilieu is op 31 december 2023 als volgt samengesteld.

VZW'S DIE ZICH BEZIGHouden MET HET LEEFMILIEU

Effectieve leden

Stéphanie D'HAENENS
Lieselotte GEVENS
Mathieu BOURGEOIS
Joëlle VAN DEN BERG
Kelly DE LEUZE

Plaatsvervangende leden

Maud MARSIN _____ IEB
Raf PAULY _____ BRAL
Benjamin WILKIN _____ Energie Commune
Dominique WILLEMSSENS _____ Réseau IDée
Jo VAN CAUWENBERGE _____ GoodPlanet Belgium

SAMENSTELLING

GEWESTELIJK AGENTSCHAP VOOR NETHEID

Effectieve leden

Mathieu VREBOSCH en
Olivier BOSTEELS

Plaatsvervangende leden

Sophie STEVENS en _____ Net Brussel
Sophie POTAKOWSKI

SPECIALISTEN VAN UNIVERSITEITEN

Effectieve leden

Sergio ALTOMONTE
Simon DE MUYNCK
Filip HUYGHE

Plaatsvervangende leden

Pierre DEFOURNY _____ UCL
Wouter ACHTEN _____ ULB
Tim VAN DE VOORDE _____ VUB

MILIEUDESKUNDIGEN

Effectieve leden

Jacques KUMMER
Romain INGELS
Patrick ROOSE

Plaatsvervangende leden

Catherine BOULAND _____ ESP
Veerle DE BOCK _____ KMI
Maurice LEPONCE _____ KBIN

VERTEGENWOORDIGERS VAN VERBRUIKSORGANISATIES

Effectieve leden

Bert STEVENS
Maarten VERBIEST
Hélène JANE-ALUJA

Plaatsvervangende leden

Leen DE CORT _____ BV-OECO
An DENEFFE _____ Gezinsbond
Bénédicte ALLAERT _____ RCR²

SAMENSTELLING

VERENIGING VAN BELGISCHE STEDEN EN GEMEENTEN, BRUSSELSE AFDELING

Effectieve leden

Philippe BOIKETE,
Jos RAYMENANTS en
Grégory MATGEN

Plaatsvervangende leden

Patrick LENAERS, _____ Brulocalis
Anne DELVAUX en
Marie-Noëlle STASSART

WATEROPERATOREN

Effectieve leden

Damien DE KEYSER
Angélique DEQUICK

Plaatsvervangende leden

David PIREAUX _____ HYDRIA
Olivier RAGOEN _____ VIVAQUA

BRUSSELSE OVERHEIDSDIENSTEN

Effectieve leden

Natalia RIEZNIK
Emilie VANHOESTENBERGHE
Joëlle VANDEVOORDE

Plaatsvervangende leden

Sven VERCAMMEN _____ perspective.brussels
Thomas PETITJEAN _____ urban.brussels
Philippe BARETTE _____ Brussel Mobiliteit

REPRESENTATIEVE WERKNEMERS- EN WERKGEVERSORGANISATIES

Effectieve leden

Celie HUYBENS
Kobe MARTENS
Yaël HUYSE
Laurent SCHILTZ,
Olivier WILLOCX en
Gloria OMOYI

Plaatsvervangende leden

Christina HOSSZU _____ ACV
Jeanne UWASE _____ ABV
Patricia DE MARCHI _____ ACLVB
Marie VAN BREUSEGEM, _____ BECI
Aymé ARGELES en
Carine LAMBERT

VERTEGENWOORDIGING VAN DE MIDDENSTAND

Effectief lid

Sophie HEUSKIN

Plaatsvervangend lid

Silvia DOGA _____ UCM

TEAM

Het team van de Raad voor het Leefmilieu bestaat uit de Voorzitter, Serge Kempeneers, de Vicevoorzitter, Jan Haemers, en twee Secretariaatsmedewerkers, Marie Carette en Bertrand Ackerman.

Serge Kempeneers en Jan Haemers traden respectievelijk in mei 2020 en in oktober 2022 toe tot het Voorzitterschap van de Raad voor het Leefmilieu. Marie Carette en Bertrand Ackerman voegden zich in augustus en september 2020 bij het Secretariaatsteam.

Serge Kempeneers, doctor in de wetenschappen, gespecialiseerd in stadsecologie en voormalig directeur Groene ruimten bij Leefmilieu Brussel, brengt meer dan dertig jaar ervaring op het gebied van het Brusselse leefmilieu in bij de Raad voor het Leefmilieu. Hij is tevens Voorzitter van het wetenschappelijk comité van de afdeling Tuin, Landschap en Stedelijk Ecosysteem van CIVA en lid van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC).

Jan Haemers heeft drie masterdiploma's, namelijk in mijnbouwkunde, geologie en hydrologie, en een diploma bedrijfskunde. Hij werkt sinds 1991 in bodemsanering. Zijn in Brussel gevestigde bedrijf, HAEMERS TECHNOLOGIES NV, saneert de bodem op tientallen plaatsen over de hele wereld.

Marie Carette en Bertrand Ackerman vormen een tweetalig team dat verantwoordelijk is voor de behandeling van adviesaanvragen en voor de communicatie.

Marie Carette heeft een bachelordiploma in moderne talen en literatuur en een masterdiploma in meertalige communicatie van de UCL. Ze heeft al jaren belangstelling voor het milieuthema. Nadat hij aan de UGent een bachelordiploma in de rechten en aan de KUL een masterdiploma in overheidsmanagement had behaald, wilde **Bertrand Ackerman** graag aan de slag bij overheidsinstanties die een rol spelen in de ecologische transitie.

Marie CARETTE Serge KEMPENEERS Jan HAEMERS Bertrand ACKERMAN

ADVIESOPDRACHT

De Raad voor het Leefmilieu brengt, uit eigen initiatief of op aanvraag van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, **een gemotiveerd advies uit over elke aangelegenheid die onder de gewestelijke bevoegdheid valt en betrekking heeft op het leefmilieu** in ruime zin. De Raad voor het Leefmilieu ontvangt een adviesaanvraag, dit proces wordt aanhangigmaking genoemd.

Het advies van de Raad voor het Leefmilieu over een Brusselse wetgevende of regelgevende tekst (voorontwerp van ordonnantie of ontwerpbesluit) wordt gevraagd **nadat de tekst in eerste lezing is goedgekeurd door de Regering** (zie figuur 1 hieronder). De Raad voor het Leefmilieu kan ook adviesaanvragen ontvangen van andere instanties zoals de Brusselse gemeenten, perspective.brussels enz.

Figuur 1 - Procedure voor het opstellen van een ordonnantie

De Raad voor het Leefmilieu heeft 30 dagen de tijd om zijn advies uit te brengen.

Als het advies niet wordt uitgebracht binnen deze termijn, dan wordt er geen rekening mee gehouden. Na ontvangst van de bijdragen van de leden maakt het Secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu een ontwerpadvies op dat wordt besproken en goedgekeurd in de plenaire vergadering van de Raad.

Hoewel de leden van de Raad voor het Leefmilieu zoveel mogelijk trachten om een unaniem advies uit te brengen, kan het gebeuren dat de standpunten uiteenlopen. **Dat komt onder meer door de diversiteit onder de leden van de Raad voor het Leefmilieu.** In dat geval worden deze standpunten in het advies vermeld in de vorm van een rapport waarin de verschillende standpunten worden uiteengezet.

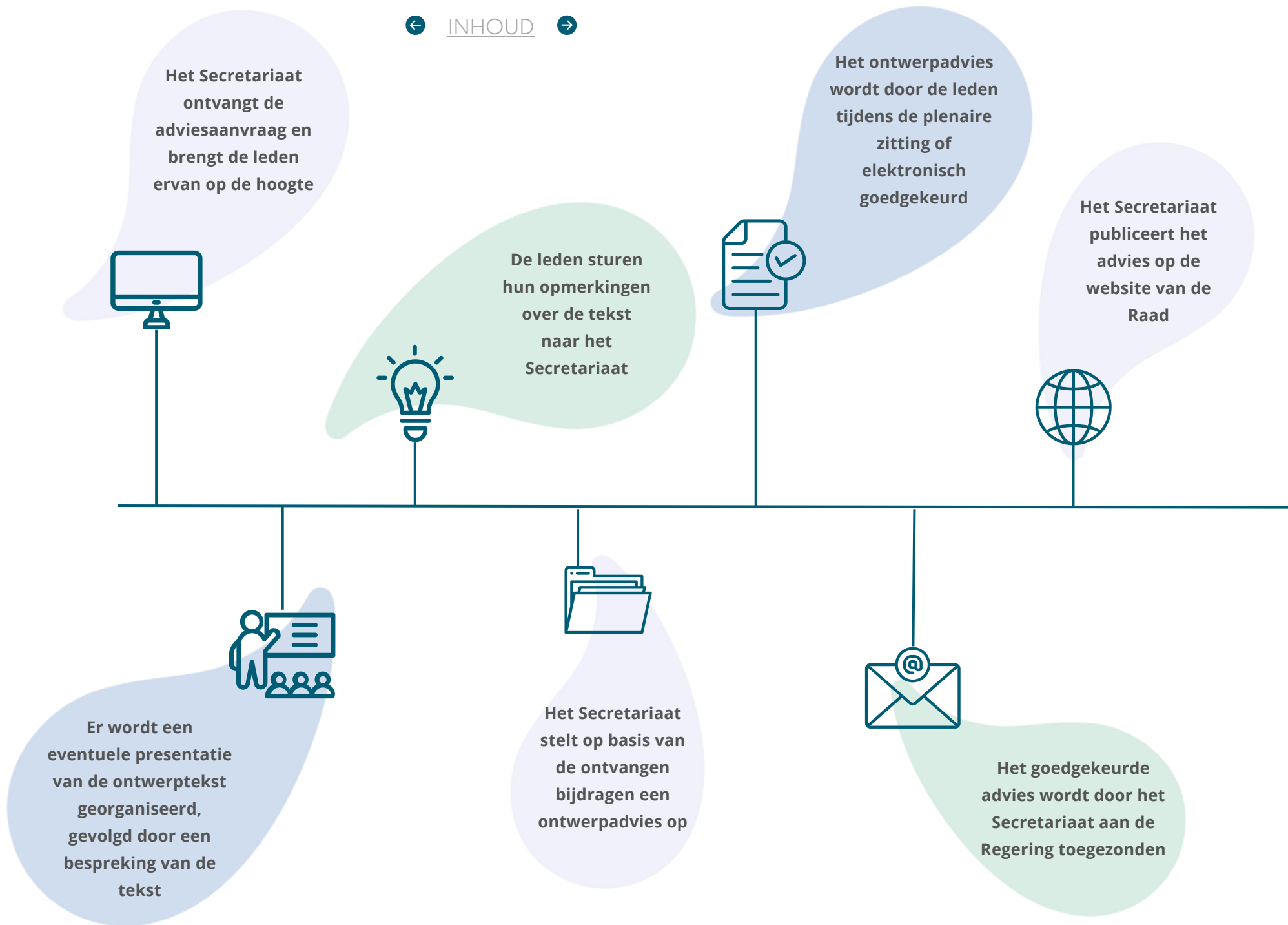
Enmaal goedgekeurd wordt het advies overgemaakt aan de Regering. Het advies van de Raad voor het Leefmilieu is raadgevend. De Regering beslist of ze al dan niet, geheel of gedeeltelijk rekening zal houden met de opmerkingen.

Het Secretariaat publiceert de goedgekeurde adviezen op de website van de Raad voor het Leefmilieu,

20 werkdagen na de kennisgeving ervan aan de Regering. Het schema op de volgende pagina (figuur 2) toont de procedure voor het opstellen van een advies bij de Raad voor het Leefmilieu.

Figuur 2 - Procedure voor het opstellen van een advies bij de Raad voor het Leefmilieu

PARTNERS

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn verschillende Adviesraden opgericht om advies te geven aan de Regering. **Elke Adviesraad is bevoegd voor een of meerdere specifieke thema's** (zoals leefmilieu, huisvesting, mobiliteit enz.). Daarvoor brengt hij specialisten van verschillende horizons bij elkaar (academici, besturen, verenigingen enz.).

De Raad voor het Leefmilieu werkt regelmatig samen met andere Adviesraden en instanties van het Brussels Gewest, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en op federaal niveau. Het doel van die contacten is om informatie uit te wisselen, gezamenlijke adviezen op te stellen en gezamenlijke evenementen, zoals gezamenlijke presentaties enz., te organiseren.

In dit verband werden met name contacten gelegd met Brupartners, de Raad van Gebruikers van Elektriciteit en Gas (RGEG), de Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud (BHRNB), de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC), de Gewestelijke Mobiliteitscommissie (GMC), het Comité van klimaatdeskundigen (CKD) en Leefmilieu Brussel (LB).

De Raad voor het Leefmilieu is ook waarnemend lid van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO).

In die context **vinden er uitwisselingen plaats en wordt er samengewerkt met zijn tegenhangers in de andere Gewesten:** de MinaRaad in Vlaanderen en de Economische, Sociale en Milieuraad van Wallonië (CESE Wallonie).

Raad van Gebruikers van Elektriciteit en Gas

Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud

HET COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

Het Comité van watergebruikers, opgericht bij **besluit van 24 april 2014**, is een **permanente werkgroep** die binnen de Raad voor het Leefmilieu is opgericht. Het Comité van watergebruikers brengt, op eigen initiatief of op aanvraag van de Regering of van BRUGEL, een **gemotiveerd advies uit over elke aangelegenheid die betrekking heeft op het waterbeleid**.

Met het oog op een gecoördineerd en efficiënt waterbeleid voor de hoofdstad besloot de Brusselse Regering om de coördinatie van opdrachten van openbare dienst die worden vervuld door de verschillende actoren van de watersector optimaal te organiseren. Daartoe werd het Comité van watergebruikers opgericht.

Het Comité moet bovendien een gemotiveerd advies uitbrengen in het kader van de goedkeuringsprocedure voor wijzigingen van de waterprijs. Dit advies garandeert dat bij de evolutie van deze prijs rekening wordt gehouden met de werkelijke kosten van het water en met de criteria en beginselen die een kader vormen voor het waterbeleid:

- De verschillende economische sectoren dragen bij tot de kosten van de waterdiensten, met naleving van het beginsel dat de vervuiler betaalt;
- De prijsstructuur van water moet aan iedereen toegang verzekeren tot het water dat nodig is voor de gezondheid, de hygiëne en de menselijke waardigheid;
- De tariefstructuur spoort de eindgebruikers aan om zich op een milieubewuste manier te gedragen;
- Bij de prijsstelling voor huishoudelijk gebruik wordt rekening gehouden met het aantal personen in het huishouden;
- De prijs en kostprijs van water mogen geen onderscheid maken op basis van de geografische ligging van de eindgebruiker.

Het advies van het Comité moet ook worden gevraagd wanneer maatregelen voor de bescherming van het grondwater (met het oog op gebruik ervan in de voeding en in de huishouding) worden genomen. Deze bevoegdheid om advies uit te brengen heeft ook betrekking op de modaliteiten voor vergunningsaanvragen voor alle interventies die een invloed kunnen hebben op het grondwater.

SAMENSTELLING

Op 31 december 2023 bestaat het Comité van Watergebruikers uit **de 31 vaste leden van de Raad voor het Leefmilieu** (en hun plaatsvervangers) en uit **5 bijkomende personen** afkomstig uit verschillende categorieën van watergebruikers (die hieronder worden opgesomd). De Voorzitter, de Vicevoorzitter en het lid van rechtswege van de Raad voor het Leefmilieu vervullen ook hun functie binnen het Comité van Watergebruikers.

- **VZW Ieder Zijn Woning**
Marc BUCKENS
- **Coördinatie Gas-Elektriciteit-Water**
Marie HANSE
- **Centre d'action globale pour les familles**
Marie-Noëlle DE DECKER
- **VZW Coördinatie Zenne**
Jan LIPPENS
- **Syndicaat van Eigenaars en Mede-eigenaars**
Jean-Pierre NEMERY DE BELLEVAUX

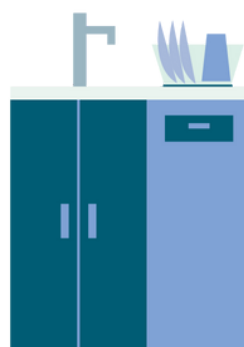

ADVIESOPDRACHT

Het Comité van watergebruikers heeft **30 dagen de tijd om een advies uit te brengen**. Als het advies niet wordt uitgebracht binnen deze termijn, dan wordt er geen rekening mee gehouden.

Om zijn opdrachten te vervullen, kan het Comité van watergebruikers aan elke openbare dienst of instantie, elke instelling of onderneming die opdrachten van openbare dienst vervult in verband met de productie, distributie, opvang of behandeling van water elk boekhoudkundig document, elke inlichting of elk rapport vragen dat onder zijn bevoegdheid valt, onder voorbehoud van de toestemming van de betrokken openbare instantie, instelling of onderneming.

Na ontvangst van de bijdragen van de leden maakt het Secretariaat van het Comité van watergebruikers een ontwerpadvies op dat wordt besproken en goedgekeurd in de plenaire vergadering. **Het Secretariaat publiceert de goedgekeurde adviezen op de website van de Raad voor het Leefmilieu**, 20 werkdagen na de kennisgeving ervan aan de Regering.

HET COMITÉ VAN KLIMAATDESKUNDIGEN

In haar Algemene Beleidsverklaring verklaarde de Brusselse Regering al in 2019:

'De Raad voor het Leefmilieu krijgt een onafhankelijk interdisciplinair evaluatiecomité met wetenschappelijke experts. Dat comité bezorgt het Parlement jaarlijks een verslag met de stand van zaken met betrekking tot de klimaatstrategie en de gewestelijke biodiversiteit'.

Die intentie werd geformaliseerd via **de ordonnantie van 17 juni 2021** tot wijziging van de ordonnantie betreffende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE), de zogenaamde 'Klimaatordonnantie'. In een uitvoeringsbesluit van 28 oktober 2021 worden de samenstelling en opdrachten van het Comité van Klimaatdeskundigen (KCD) verduidelijkt.

SAMENSTELLING

Het besluit van 28 oktober 2021 bepaalt dat het Comité is samengesteld uit een Voorzitter, een Vicevoorzitter en minimaal 4 en maximaal 6 andere leden. Deze leden zijn onafhankelijke deskundigen uit verschillende wetenschappelijke disciplines.

Aangezien de klimaatverandering alle componenten van de samenleving beïnvloedt, worden in het besluit van 28 oktober 2021 de verschillende disciplines omschreven die vertegenwoordigd moeten zijn bij de deskundigen. Deze disciplines worden weergegeven in figuur 4 hieronder:

Figuur 4 - Vertegenwoordigde disciplines binnen het Comité van Klimaatdeskundigen

De volgende leden hebben in 2023 aan de werkzaamheden van het Comité deelgenomen:

VOORZITTER

Leo VAN BROECK

Duurzame steden, ruimtelijke ordening en biodiversiteit

VICEVOORZITTER

Louise KNOPS

Sociale aspecten

LEDEN

- Jean-François BASTIN — *Biodiversiteit, duurzame steden en klimatologie*
Marcelline BONNEAU — *Circulaire economie, duurzame voeding en burgerparticipatie*
Julien BLONDEAU — *Energie, technologie en duurzame steden*
Rozemien DE TROCH — *Klimatologie*
Geoffrey GRULOIS — *Duurzame stad, ruimtelijke ordening*
Lieselot VANHAVERBEKE — *Mobiliteit, ruimtelijke ordening, sociale aspecten en energie*
(lid tot augustus 2023)

SECRETARIAAT

Het Secretariaat van het Comité van Klimaatdeskundigen wordt verzorgd door Youssouf Bady.

Youssof Bady
Secretaris van het Comité
van Klimaatdeskundigen

Leo VAN BROECK
Voorzitter van het Comité
van Klimaatdeskundigen

OPDRACHTEN

Het Comité van Klimaatdeskundigen heeft twee opdrachten.

Enerzijds **dient het een jaarverslag in waarin de bijdrage van het gewestelijke overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen** op middellange en lange termijn wordt geëvalueerd. Het verslag wordt gepubliceerd [op de website van het Comité](#).

Het doel van dit verslag is een regelmatige, transparante en objectieve beoordeling van de vooruitgang van de gewestelijke klimaatdoelstellingen. Deze doelstellingen houden uiteraard verband met de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, maar ook met de aanpassing van het Gewest aan de klimaatverandering, de productie van hernieuwbare energie en de verbetering van de luchtkwaliteit.

Het verslag is dus opgebouwd rond een **stand van zaken van de evolutie van het klimaat in Brussel en in de wereld**, die zal worden gekoppeld aan de analyse van het gewestelijk beleid.

In het jaarlijkse evaluatieverslag zullen echter niet elk jaar alle thema's in verband met klimaatverandering kunnen worden geëvalueerd. De bestudeerde thema's worden bepaald naargelang de samenstelling van het comité, de ontwikkeling van de wetenschappelijke en technische kennis en de agenda voor het gewestelijke klimaatbeleid.

Anderzijds **kan het Comité door de Regering gevraagd worden om advies uit te brengen over een project of tekst, of om vragen te beantwoorden die verband houden met zijn deskundigheid**.

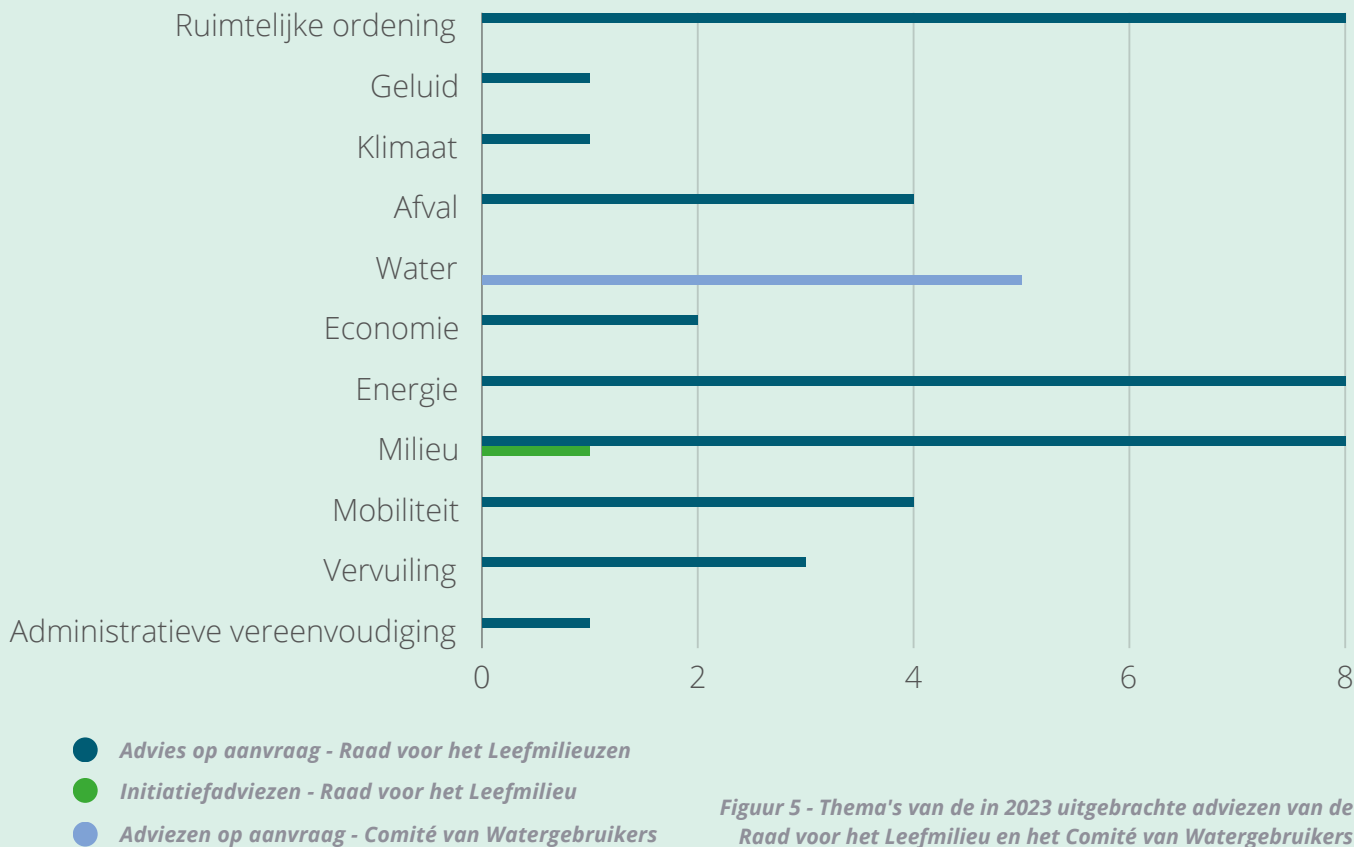
In 2023 publiceerde het Comité zijn voorlopige verslag met een evaluatie van de bijdrage van het overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen. Het bracht ook een advies uit over het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP) van het Gewest.

Ten slotte publiceert het Comité een jaarlijks activiteitenverslag op zijn [website](#).

ADVIEZEN UITGEBRACHT IN 2023

De Raad voor het Leefmilieu bracht in 2023 41 adviezen uit, waarvan 1 advies op eigen initiatief.

Zoals blijkt uit figuur 5 hierboven waren er dit jaar drie thema's die de boventoon voerden: ruimtelijke ordening, energie en milieu (in ruime zin). Dat laatste thema omvat adviezen over verschillende milieukwesties tegelijkertijd. Alleen al daaruit blijkt hoe de verschillende milieuthema's met elkaar verbonden zijn: water, biodiversiteit, vervuiling, mobiliteit, enz. De Raad staat namelijk een ecosysteemvisie voor.

Bij die benadering wordt aandacht besteed aan alle onderling met elkaar verbonden thema's binnen een ecosysteem. Deze visie wordt gehanteerd in alle adviezen die de Raad opstelt. Bovendien **heeft het Comité van Watergebruikers in 2023 5 adviezen uitgebracht**. Terwijl het Comité dossiers is blijven behandelen over de waterprijs en de sociale tegemoetkoming, heeft het ook een belangrijk advies kunnen opstellen over het gebruik van tweedecircuitwater, een verdere stap in de richting van rationeel watergebruik in het Brusselse Gewest.

Hieronder worden **per thema** en in chronologische volgorde de adviezen opgesomd die de Raad voor het Leefmilieu en het Comité van Watergebruikers in 2023 hebben uitgebracht. Ze zijn beschikbaar en kunnen worden gedownload op de [website van Brupartners](#). **Om een advies te raadplegen, klikt u op het adviesnummer.**

RUIMTELIJKE ORDENING

A-2023-002

Ontwerpbeheersplannen voor Natura 2000-deelgebieden (BPN) binnen de Speciale Beschermingszone (SBZ) I "Zoniënwoud met bosrand, aangrenzende bosgebieden en Woluwevallei": Taluds "Drielinden" en de Floréalvijver

Het advies in het kort

De Raad wijst erop dat, hoewel afvalbeheer strikt genomen geen deel uitmaakt van het Natura 2000-beheer, het van essentieel belang is om dat aspect aan te kaarten in een dossier dat betrekking heeft op een stedelijk gebied dat langs grote lanen ligt, zoals het gebied in deze aanvraag.

A-2023-004

Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV)

ADVIEZEN VAN DE RAAD

Het advies in het kort

De Raad is ingenomen met de mogelijke positieve impact van de GSV, maar merkt op dat de tekst op een aantal plaatsen nauwkeuriger moet worden geformuleerd en dat de richtlijnen ter bescherming van het groen-blauwe netwerk moeten worden uitgebreid.

A-2023-010

Ontwerpbeheerplannen voor Natura 2000-deelgebieden (BPN) binnen de Speciale Beschermingszone (SBZ) II: "Bossen en open gebieden in het zuiden van het Brussels Gewest"

Het advies in het kort

De Raad stelt onder andere voor om bijzondere aandacht te besteden aan recreatieve voorzieningen voor een gevarieerd publiek, en om antennes die zich eventueel binnen het gebied bevinden te verwijderen, aangezien die alleen zijn toegestaan aan de rand van het gebied.

A-2023-014

Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) Ninoofsepoort en zijn Milieueffectenrapport (MER)

Het advies in het kort

De Raad beveelt aan om het kanaal op een landschappelijke en recreatieve manier in het project te integreren en om de rol van het kanaal in aanmerking te nemen in het regenwater- en diversiteitsbeheer. Hij roept ook op om verder na te denken over de plaats die de verschillende mobiliteitswijzen innemen.

A-2023-020

Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) Mediapark

Het advies in het kort

De Raad is verheugd dat het RPA is aangepast zodat bestaande groene ruimten en biodiversiteit worden behouden. Hij betreurt het dat zijn eerdere aanbeveling om de Reyerslaan en omgeving op te nemen in het strategische deel van het RPA niet is gevolgd.

A-2023-026

Ontwerp van besluit tot gedeeltelijke wijziging van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) met betrekking tot de site "Heizelvlakte" en zijn Milieueffectenrapport (MER)

Het advies in het kort

De Raad betreurt het gebrek aan ambitie met betrekking tot de kwaliteit van de groene ruimten op de site. Hij vraagt dat het toekomstige BBP, dat het GBP ten uitvoer moet leggen, bijzondere aandacht besteedt aan de groene en blauwe netwerken. Hij is ook van mening dat de commerciële functies die op de site worden beoogd, onverenigbaar zijn met de gewestelijke doelstellingen op het gebied van mobiliteit en milieu, gezien het gebrek aan alternatieven voor de eigen auto.

A-2023-034

Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) Maximilien-Vergote

Het advies in het kort

De Raad vestigt de aandacht op een aantal kwesties, waaronder problemen met de definitie van groene ruimten, de aanwezigheid van openbare woningen, de sloop/wederopbouw, enz. Hij betreurt het tijdschema dat is opgelegd voor het bestuderen van het dossier.

A-2023-035

Ontwerp Richtplan van Aanleg (RPA) Defensie

Het advies in het kort

De Raad vestigt de aandacht op een reeks kwesties, waaronder de aanleg en bescherming van groene ruimten, bodemdoorlaatbaarheid, akoestisch comfort, schaduw, enz. Hij betreurt het tijdschema dat is opgelegd voor het bestuderen van het dossier.

GELUID

A-2023-028

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving

Het advies in het kort

Naast het feit dat de Raad een aantal algemene aanbevelingen doet, stelt hij voor om 'geluidszones' in te stellen, waar luidruchtige activiteiten kunnen worden gegroepeerd. Hij stelt ook voor om campagnes te lanceren voor het meten van contactgeluid (geluid dat wordt doorgegeven door trillingen en via de muren van gebouwen) voor en na grote verbouwing- of renovatiewerken.

KLIMAAT

A-2023-013

Verslag 2023 van het Comité van Klimaatdeskundigen (CKD) waarin de bijdrage van regionaal overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn wordt beoordeeld

Het advies in het kort

De Raad feliciteert het Comité met het complexe werk dat werd verricht. Hij vestigt de aandacht op het gebrek aan transversaliteit in het verslag en beveelt aan dat het Comité en de verschillende gewestelijke instanties nauwer samenwerken om de toegang tot beschikbare gegevens te vergemakkelijken. De Raad vraagt de Regering en het Comité om een methodologie te ontwikkelen voor het monitoren van het klimaatbeleid op basis van kwalitatieve en kwantitatieve criteria.

AFVAL

A-2023-003

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil en houdende wijziging van de Ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen

Het advies in het kort

Hoewel de Raad ingenomen is met de dialoog tussen de gewesten die erop gericht is te komen tot een intergewestelijk beheer van de UPV, vestigt hij de aandacht op een aantal punten en formuleert hij een aantal opmerkingen. Hij is ook van mening dat bepaalde specifieke bepalingen moeten worden verduidelijkt.

A-2023-019

Ontwerp van milieuovereenkomst betreffende de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor afgedankte matrassen

Het advies in het kort

De Raad is van mening dat er verschillende gratis kanalen voor het deponeren/verzamelen voor matrassen moeten komen om het hergebruik en de recyclage van matrassen te bevorderen en sluikstorten tegen te gaan. De Raad roept ook op om het beginsel 'de vervuiler betaalt' toe te passen op alle spelers in de matrasketen.

A-2023-021

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de gerecycleerde granulaten en de gronden en gerecycleerde granulaten gebruikt in of op de bodem tot wijziging van het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1 december 2016 betreffende het beheer van afvalstoffen

Het advies in het kort

De Raad merkt op dat de verwerking van grond en aggregaten moet worden vergemakkelijkt en geoptimaliseerd zodat er echte circulariteit kan bestaan, en dat er in of in de buurt van het Brussels Gewest met name een volledige verwerkingsketen moet worden gecreëerd. De Raad vestigt ook de aandacht op toepassingsvoorwaarden die mogelijk te restrictief zijn, op problemen met de definities in het besluit en op het belang van administratieve vereenvoudiging.

A-2023-031

Voorontwerp van ordonnantie houdende wijziging van de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende afvalstoffen

Het advies in het kort

De Raad is van mening dat het kader dat door deze wijziging wordt gecreëerd ook moet worden gebruikt om het bewustzijn te vergroten en lokale handelszaken (en niet alleen supermarkten) aan te moedigen om onverkochte voedingsproducten te doneren. De Raad merkt op dat een verbod op het verspreiden van reclame (behalve als er een sticker 'Wel reclaimedrukwerk' op de brievenbus is aangebracht) niet alleen overconsumptie zou tegengaan, maar ook een aanzienlijke papierbesparing zou opleveren. De Raad vraagt zich af waarvan de invoering van zulke maatregel 'Wel reclaimedrukwerk' afhangt.

ECONOMIE

A-2023-018

Shifting Economy - Maatregel FAVOR 18: Uitbreiding van het actieterrein van CiReDe tot alle obstakels voor ondernemerschap

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

A-2023-022

Jaarverslag van de CiReDe

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

ENERGIE

A-2023-009

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 31 maart 2022 betreffende de toekenning van premies voor de verbetering van het woonmilieu

Het advies in het kort

De Raad stelt vast dat bepaalde rechtspersonen moeilijkheden ondervinden om toegang te krijgen tot premies en voorfinanciering, en dat er onduidelijkheden bestaan over de voorwaarden waaronder zij daartoe toegang hebben. Hij wijst er ook op dat bepaalde definities moeten worden verduidelijkt.

A-2023-015

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 december 2015 betreffende de promotie van groene elektriciteit en energie uit hernieuwbare bronnen

Het advies in het kort

De Raad plaatst kanttekeningen bij de juridische bevestiging in het ontwerpdecreet van een einddatum (1 januari 2030) voor steun aan warmtekrachtkoppelingscentrales die groene elektriciteit opwekken uit fossiel gas, terwijl die einddatum later is dan de einddatum die wordt meegedeeld in het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP), waarin de ambitie is vastgelegd om de steun vanaf 2025 te beëindigen.

A-2023-016

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 februari 2014 betreffende de organisatie van het informatiecentrum voor afnemers van gas en elektriciteit

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

A-2023-017

Ontwerp van ministerieel besluit tot bepaling van het minimale onderhoudsprogramma van de verwarmingssystemen van type 2, klimaatregelings- en ventilatiesystemen

Het advies in het kort

De Raad vraagt zich af of het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit is opgesteld met het doel aan bepaalde (gezondheids- en geluids-) normen te voldoen en, zo ja, om welke normen het gaat. De Raad plaatst ook kanttekeningen bij de extra kosten die de in het kader van het project uitgevoerde onderhoudswerken met zich meebrengen voor gezinnen en bij de eventuele berekening van die extra kosten.

A-2023-023

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 december 2016 betreffende de energieaudit van de grote ondernemingen en de energieaudit van de milieuvergunning

Het advies in het kort

De Raad vestigt de aandacht op het feit dat de audits betaalbaar moeten blijven, dat de verschillende instrumenten moeten worden geharmoniseerd, dat de auditeurs voortdurend moeten worden opgeleid om relevantie audits te waarborgen en dat de Regering grotere energiebesparingen moet aanmoedigen dan 'quick-wins'.

A-2023-027

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vastlegging van de quota van groenestroomcertificaten voor het jaar 2013 en volgende

Het advies in het kort

De Raad is van mening dat de ontwikkeling van hernieuwbare energie verder ondersteund moet worden en dat het systeem van groene certificaten optimaal moet kunnen functioneren zolang het van kracht is. De Raad vraagt zich echter af welke andere systemen voor steunverlening mogelijk zijn.

A-2023-040

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 oktober 2007 houdende de nadere bepaling van de specifieke criteria en de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het advies in het kort

De Raad verwelkomt het initiatief van de Regering om het ontwerp van besluit leesbaarder te maken en moedigt elk initiatief aan dat de rechtszekerheid voor burgers verbetert en het statuut van beschermde klant toegankelijker maakt. De Raad vraagt om, samen met het maatschappelijk middenveld en de relevante autoriteiten, te worden geraadpleegd als de geldelijke voorwaarden om toegang te krijgen tot het statuut van beschermde klant worden gewijzigd.

A-2023-041

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten en de leveringsvergunning voor aggregatiediensten en tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2002 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor elektriciteit en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 mei 2004 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor gas

Het advies in het kort

De Raad plaatst kanttekeningen bij de discrepantie tussen enerzijds de ambities van de Regering om de opkomst van andere soorten spelers, met name communautaire spelers, op de Brusselse bevoorradingsmarkt aan te moedigen en anderzijds de beperkte middelen die dit ontwerp van besluit ter beschikking stelt.

MILIEU (IN RUIME ZIN)

A-2023-001

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse IB, II en III met toepassing van artikel 4 van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen

Het advies in het kort

De Raad feliciteert de Regering met haar harmonisatiewerk.

A-2023-005

Initiatiefadvies interraden over de herziening van het Nationaal Energie Klimaat Plan (NEKP) 2030

Het advies in het kort

In dit advies op eigen initiatief, dat samen met de FRDO werd opgesteld, worden aanbevelingen gedaan voor het ontwerp van NEKP, in het bijzonder met betrekking tot bepaalde aspecten van governance. Met het aangepaste NEKP zou overeenstemming moeten worden bereikt tussen de verschillende overheidsniveaus om zo de hiaten in het huidige plan te dichten.

A-2023-007

Ontwerp van Lucht Klimaat Energieplan (LKEP)

Het advies in het kort

De Raad is ingenomen met de meeste ambities van het ontwerp van LKEP, maar merkt op dat het vaag blijft over hoe die ambitieuze doelstellingen zullen worden bereikt, met name wat hernieuwbare energie en mobiliteit betreft. Daarom formuleert de Raad aanbevelingen en vestigt hij de aandacht op een aantal punten.

A-2023-008

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) met het oog op de implementatie van de strategie voor de renovatie van de gebouwen

Het advies in het kort

De Raad roept de Regering op om een beleid te voeren dat aanzet tot renovatie en om gegroepede renovaties zo veel mogelijk aan te moedigen om zo de energietransitie in Brussel te versnellen. Hij wijst erop dat het absoluut noodzakelijk is dat personen die met energiearmoede kampen, ondersteund worden en dat de financiële impact van renovatiewerkzaamheden op de huurprijzen nauwgezet wordt gemonitord.

A-2023-012

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten van 2015 tot en met 2020

Het advies in het kort

De Raad hoopt dat de extra financiële inkomsten (voor het Gewest) die voortvloeien uit dat eerste akkoord en de berekende doelstellingen van de Burding Sharing voor broeikasgasemissies en hernieuwbare energie van de toekomstige akkoorden zullen helpen om de maatregelen van het LKEP uit te voeren.

A-2023-029

Strategie Good Soil

Het advies in het kort

De Raad prijst Leefmilieu Brussel voor de ontwikkeling van deze Strategie om de bodemproblematiek op te nemen in de milieuplanning van het Gewest. Hij plaatst echter kanttekeningen bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van de Strategie en formuleert een aantal opmerkingen over de algemene doelstellingen ervan en over de mogelijke uitvoeringsmaatregelen.

A-2023-032

Derde Nationaal Actieplan Leefmilieu-Gezondheid (NEHAP)

Het advies in het kort

De Raad merkt op dat het plan NEHAP 3 gericht is op het aanpassen van de gezondheidszorg aan de gevolgen van de klimaatverandering, maar dat het niet direct ingaat op preventieve maatregelen. Hij raadt aan om grondig na te denken over manieren om tot een gezond leefmilieu te komen, en om de opdracht van de werkgroepen die krachtens het NEHAP worden ingesteld, duidelijker te omschrijven.

A-2023-033

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met bijlage VI van het Protocol betreffende milieubescherming bij het verdrag inzake Antarctica, opgesteld te Stockholm op 17 juni 2005

Het advies in het kort

De Raad heeft geen opmerkingen bij het onderhavige voorontwerp van ordonnantie en schaaft zich volledig achter de beginselen van bijlage VI van het protocol.

A-2023-039

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse IB, IC, ID, II en III met toepassing van artikel 4 van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen

Het advies in het kort

De Raad is ingenomen met het voornemen van de Regering om het besluit te stroomlijnen en bepaalde administratieve formaliteiten te verlichten en een aantal bepalingen te verduidelijken.

MOBILITEIT

A-2023-006

Voorontwerp van ordonnantie tot vaststelling van het juridisch stelsel van de weg

Het advies in het kort

De Raad prijst de Regering voor haar harmonisatie-, codificatie-, verduidelijkings- en vereenvoudigingswerk. Hij wijst op het belang van een goede coherentie en coördinatie tussen de verschillende overheidsinstanties van het Gewest en vraagt zich af of en hoe de Regering het harmonisatie- en verduidelijkingswerk met betrekking tot de gemeentewegen wil aanpakken.

A-2023-011

Stand van zaken en perspectieven voor de uitrol van het Brusselse netwerk van laadpalen

Het advies in het kort

De Raad vestigt de aandacht op de mogelijk negatieve gevolgen van de aanleg van oplaadinfrastructuur voor de kwaliteit van de openbare ruimte. De Raad wijst er ook op dat de transitie in de eerste plaats moet leiden tot een vermindering van het aantal auto's op de weg en een optimalisatie van het multimodale vervoer.

A-2023-024

Wijziging van het besluit van 15 juli 2021 betreffende de toekenningsvoorwaarden voor de Brussel'Air-premie in ruil voor de schrapping van de nummerplaat van een voertuig

Het advies in het kort

De Raad herhaalt zijn verzoek om de Bruxell'Air-premie te differentiëren volgens de grootte van de huishoudens en om andere maatregelen te nemen die professionals en bedrijven aanmoedigen om bij te dragen aan de modal shift.

A-2023-025

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging, met het oog op het instellen van meer flexibiliteit voor mantelzorgers en personen met beperkte mobiliteit, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 januari 2018 betreffende het instellen van een lage-emissiezone (LEZ)

Het advies in het kort

De Raad spreekt opnieuw zijn steun uit voor de LEZ-regeling en is ingenomen met de intentie van de Regering om personen met een beperkte mobiliteit te begeleiden. Hij wijst op de bedenkingen die hij in eerdere adviezen over de LEZ heeft geuit ten aanzien van de overschakeling op elektromobiliteit.

VERVUILING

A-2023-036

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot verbod van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, behalve die met een laag risico, tot toevoeging van gebruiksvoorwaarden aan de afwijkingen bedoeld in artikel 9 van de ordonnantie van 20 juni 2013 en tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juli 2015 betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers

Het advies in het kort

Hoewel de Raad ervoor pleit dat er uitsluitend gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico ter beschikking worden gesteld, blijft hij erbij dat particulieren die middelen slechts als laatste redmiddel mogen gebruiken en dat het gebruik ervan op termijn moet worden verboden.

A-2023-037

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de toepassing van de algemene beginselen inzake geïntegreerde gewasbescherming, tot wijziging van het besluit van 16 juli 2015 betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers en tot intrekking van het besluit van 10 november 2016 betreffende het toepassingsplan van pesticiden in openbare ruimten

Het advies in het kort

De Raad steunt het gebruik van geïntegreerde bestrijding door telers en vindt het een goede zaak dat dit soort bestrijding aandacht krijgt in de Brusselse wetgeving.

A-2023-038

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot regulering van de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen en tot vaststelling van de voorwaarden voor exploitatie van de voorraden gewasbeschermingsmiddelen, tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse IB, IC, ID, II en III met toepassing van artikel 4 van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, en tot wijziging van het besluit van 16 juli 2015 betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers

Het advies in het kort

De Raad spreekt zich uit voor een verbod op de gevaarlijkste gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. Het is aangewezen dat consumenten alleen toegang hebben tot producten met een zeer laag risico.

ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING

A-2023-030

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot intrekking van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 juli 2012 betreffende de elektronische procedure in het kader van de aflevering van milieuvergunningen en -attesten, aangiften, inschrijvingen en erkenningen die vallen onder de bevoegdheid van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)

Het advies in het kort

De Raad heeft geen opmerkingen over het ontwerp van besluit en prijst de Regering voor dit ontwerp dat erop gericht is de procedures te verbeteren.

ADVIEZEN VAN HET COMITÉ

A-2023-001

Tarifair voorstel VIVAQUA geactualiseerd 2023-2026

Het advies in het kort

Het Comité benadrukt dat het absoluut noodzakelijk is om de huidige tariefverhoging (en de verwachte tariefverhogingen) voor de begunstigden van de sociale tegemoetkoming op zijn minst te neutraliseren, en dringt er bij de autoriteiten op aan om een mechanisme in te stellen om het drempeleffect te beperken voor huishoudens die geen recht hebben op de sociale tegemoetkoming, maar een bescheiden inkomen hebben.

A-2023-002

Ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 juni 2022 houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (wijziging van het bedrag van de sociale tegemoetkoming in het watertarief voor 2023)

Het advies in het kort

Het Comité is ingenomen met de intentie om het bedrag van de sociale tegemoetkoming in de waterprijs te verhogen en zo de uitzonderlijke prijsstijging voor huishoudens die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming zoveel mogelijk te neutraliseren. Het is echter van mening dat de bedragen van de sociale tegemoetkoming niet alleen jaarlijks moeten worden aangepast op basis van de indexcijfer der consumptieprijzen, maar dat ze ook automatisch moeten worden verhoogd in verhouding tot de tariefstijgingen.

A-2023-003

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling specifieke normen voor de voorziening en de kwaliteit van het tweedecircuitwater

Het advies in het kort

Het Comité is ingenomen met dit ontwerp van besluit dat bemoedigende perspectieven biedt voor het hergebruik van water. Het is ingenomen met de intentie om een net voor secundaire watervoorziening aan te leggen ten behoeve van de productieactiviteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Comité roept de Regering echter op om andere pistes te verkennen voor het hergebruik van water voor industriële doeleinden.

A-2023-004

Voorstel van Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 maart 2018 tot vaststelling van de interventienormen en saneringsnormen

Het advies in het kort

Volgens het Comité is het onder meer belangrijk om de industriële oorsprong van de PFAS-verontreiniging te kunnen achterhalen, want zo kan de verantwoordelijkheid worden vastgesteld en kunnen er argumenten worden aangevoerd om de vervuiler te doen betalen. Het benadrukt ook dat uitgebreide risicoanalyses moeten worden uitgevoerd, waarbij niet alleen moet worden nagegaan welke impact de PFAS-verontreiniging heeft op de menselijke gezondheid, maar ook op fauna, flora, water en lucht.

A-2023-005

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot klassering van de onbevaarbare waterlopen, tot aanwijzing van de gewestelijke vijvers, tot bepaling van de inhoud, de strekking, de modaliteiten en de termijnen betreffende de opstelling van de Atlas van het hydrografisch netwerk van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot goedkeuring van deze Atlas

Het advies in het kort

Het Comité stelt vast dat de perimeter van het Moeras Wiels niet overeenkomt met de werkelijke totale oppervlakte. Het stelt dat het hele blauwe netwerk (inclusief vijvers en bronnen) weergegeven moet kunnen worden.

ACTIVITEITEN VAN DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU

DEBAT OVER PFAS

Om te beginnen gaf **Jan HAEMERS**, CEO van Haemers Technologies, een bedrijf gespecialiseerd in bodemsanering, een stand van zaken van de wetenschappelijke kennis over PFAS.

Vervolgens presenteerde **Mohamed BOUAMAMA**, bodemdeskundige bij Leefmilieu Brussel, de huidige regelgeving met betrekking tot eeuwige vervuilers.

Tijdens het daaropvolgende debat, dat gemoderd werd door **Serge Kempeneers**, Voorzitter van de Raad voor het Leefmilieu, konden de deelnemers van gedachten wisselen, en relevante en belangrijke vragen stellen voor de toekomst van de PFAS-regelgeving.

Op 12 december 2023 organiseerde de Raad voor het Leefmilieu zijn allereerste **debat over het thema PFAS**, een acroniem voor perfluoralkylaten, ook wel 'eeuwige vervuilers' genoemd.

PFAS zijn een grote bron van zorg voor ons milieu en onze gezondheid en krijgen toenemende aandacht bij het grote publiek, politieke besluitvormers en maatschappelijke organisaties. Hoewel tal van studies zorgwekkende effecten aan het licht hebben gebracht, leidt het gebrek aan tijd om de langetermijneffecten grondig te bestuderen voor wetenschappelijke onzekerheid, wat soms een bron van controversie is. Voor dit debat namen twee deskundigen het woord.

BEZOEKEN VAN DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU

In 2023 concretiseerde en lanceerde het Secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu zijn project '**Bezoeken van de Raad voor het Leefmilieu**'.

Het doel is om de leden meerdere keren per jaar een **themabezoek** aan te bieden met betrekking tot een van de vele thema's die worden behandeld in de werkzaamheden van de Raad.

Die informatieve bezoeken, die aan leden worden aangeboden als een manier om buiten het gebruikelijke professionele kader te treden, worden altijd gevolgd door een **gezellig moment** in de vorm van een lunch of afterwork.

Die activiteit zorgt voor een informeel kader waarin de Voorzitter, het Secretariaat en de leden ongedwongen van gedachten kunnen wisselen.

Omdat het project pas van start is gegaan, kon dit jaar slechts één bezoek worden georganiseerd. Maar er staan nog een heleboel andere bezoeken op stapel!

De leden werden uitgenodigd voor een bezoek aan het **Recy-K-centrum, een Brusselse eco-pool die zich focust op recyclage en die wordt beheerd door Net Brussel**. Het is een gewestelijk platform voor circulaire economie en sociale economie dat is gespecialiseerd in hergebruik, reparatie, herbestemming en recyclage van afval/grondstoffen.

Daarna werd een smakelijke lunch georganiseerd in de **Kantine du Canal**. Het bedrijf, dat in 2018 het Good Food-label kreeg, bestrijdt verspilling, stimuleert waar mogelijk de korte circuits en koopt zoveel mogelijk lokaal in.

ECOTEAM VAN BRUPARTNERS

In een streven om bij te dragen aan het milieubeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar ook om op kleinere schaal op te treden, maakt het Secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu deel uit van het Ecoteam van Brupartners, waartoe het in 2021 is toegetreden.

Om zijn ecologische voetafdruk te verbeteren en zich concreet in te zetten voor een duurzaam Brussels Gewest, heeft het administratieve team van Brupartners onlangs een Ecoteam opgericht.

Dit Ecoteam bestaat uit een groep interne vrijwilligers, verenigd door hun gevoeligheid voor de uitdagingen op het gebied van milieu en duurzame ontwikkeling.

Het heeft tot doel de ecologische voetafdruk van Brupartners te verbeteren door meer milieuverantwoord gedrag aan te nemen en het personeel en de gesprekspartners (leden, occasionele gasten, extern publiek enz.) bewust te maken van de rol van Brupartners bij de bescherming van het milieu.

Het Ecoteam van Brupartners

Na een enquête onder de leden en het personeel van Brupartners door middel van een vragenlijst voert het Ecoteam concrete acties uit rond drie hoofdthema's: afvalbeheer, beheer van het energieverbruik en beheer van het aanbod aan drank.

Deze acties hebben hun vruchten afgeworpen, want in 2022 kreeg het Ecoteam van Brupartners het **2-sterren-Label Ecodynamische Onderneming!**

Dit label beloont en stimuleert Brusselse ondernemingen, verenigingen en instellingen die actie ondernemen om het effect van hun activiteiten op het milieu te verminderen.

Dit label is een officiële en gratis erkenning die gecoördineerd wordt door Leefmilieu Brussel. Het bevordert milieuvriendelijke benaderingen, met name op het gebied van afvalbeheer en -preventie, rationeel energiegebruik en beheer van de mobiliteit van werknemers. Het ecologische aspect van de corebusiness wordt dus niet beoordeeld, aangezien het de bedoeling is de manier te beoordelen waarop de organisatie haar activiteit uitvoert, en niet de activiteit zelf.

Afgezien van die goede praktijken verlangt Leefmilieu Brussel, met de toekenning van het label, uiteraard dat de organisatie de milieuwetgeving naleeft die op haar van toepassing is.

BRUPARTNERS

Site : Boulevard Bisschoffsheim, 26, Bischoffsheimlaan

CONCLUSIE

Het Voorzitterschap en het Secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu slaan de bladzijde van 2023 om en beginnen aan een nieuw jaar, dat rijk aan reflecties belooft te worden.

2023 werd gekenmerkt door een heleboel nieuwigheden. Zo werd in het Gewest de Burgerraad voor het klimaat opgericht. Deze Raad bestaat uit burgers die willekeurig geloot zijn om een reeks aanbevelingen aan de Regering te doen voor een koolstofarm Brussel tegen 2050. De eerste cyclus, gewijd aan de leefomgeving, leidde in juni tot een eerste verslag en in september tot een antwoord van de Regering.

Dit jaar verscheen ook het allereerste verslag van het Comité van Klimaatdeskundigen, dat in 2022 werd opgericht binnen de Raad voor het Leefmilieu. Dit verslag is het resultaat van bijna een jaar werk van onafhankelijke wetenschappers die willen bijdragen tot de ontwikkeling van een leefbaarder en duurzamer Brussel.

Dit eerste verslag werd op 2 juni aan de Regering gepresenteerd tijdens de eerste Brusselse Klimaatdag.

Hoewel de Raad voor het Leefmilieu het een goede zaak vindt dat die nieuwe organen een gemeenschappelijk doel hebben met de Raad, namelijk een positieve bijdrage leveren aan het Brusselse milieubeleid, plaatst de Raad er een aantal kanttekeningen bij. Is de strategie van de Regering de juiste?

Met de Raad voor het Leefmilieu, de Burgerraad voor het Klimaat en het Comité van Klimaatdeskundigen, die respectievelijk het maatschappelijk middenveld, de wetenschappers en de burgers vertegenwoordigen, lijkt het er op het eerste gezicht op dat alle spelers in de samenleving vertegenwoordigd zijn in het milieudebat dat binnen het Gewest wordt gevoerd.

De Raad stelt echter vast dat de veelheid aan organen, publicaties en mededelingen over het thema 'milieu' geen garantie biedt op voorlichting en duidelijke informatie ten behoeve van de burgers die niet of nauwelijks bewust worden gemaakt van het complexe probleem van de opwarming van de aarde.

Hoewel de werkzaamheden van alle instanties die bevoegd zijn voor het leefmilieu in Brussel uiteindelijk in dezelfde richting gaan en hetzelfde doel nastreven, ontbreekt het aan een echte dynamiek waardoor weinig of slecht geïnformeerde burgers zich betrokken en begrepen kunnen voelen.

Het Voorzitterschap van de Raad onderzoekt dan ook hoe het vertrouwen tussen burgers en overheden kan worden hersteld, zodat alle burgers, in al hun diversiteit, kunnen worden betrokken bij de verbetering van het Brusselse milieubeleid. Tijdens de gezondheids-crisis is er een wereldwijde beweging ontstaan. Kan er dan nu geen nieuwe beweging worden gecreëerd om samen de opwarming van de aarde te bestrijden?

De Raad vraagt zich af welke communicatiestrategie het best kan worden gehanteerd naar de burger toe.

Hoe kunnen bijvoorbeeld de groepen worden bereikt die het meest te lijden hebben onder verkeersopstoppingen, slechte luchtkwaliteit en geluidsoverlast, terwijl die groepen daar vaak het minst verantwoordelijk voor zijn? Hoe kan ervoor worden gezorgd dat alle publicaties over milieukwesties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vlot en volledig toegankelijk zijn? Hoe kunnen burgers worden aangemoedigd om zich te interesseren voor en te participeren in milieuprojecten die uiteindelijk altijd direct of indirect een invloed op hen hebben? Hoe kunnen de ambities van de Regering worden vertaald in een tastbare en coherente boodschap voor de hele samenleving?

De Raad roept de Regering dan ook op om na te denken over concrete manieren om alle Brusselaars, in al hun diversiteit, te betrekken bij het milieudebat in het Gewest.

Dat is trouwens een punt dat de Raad regelmatig aankaart in zijn adviezen: In hoeverre is de Regering van plan haar ambities kenbaar te maken? Op welke manier? En aan welk publiek?

De Raad roept op om een echte gewestelijke strategie voor milieucommunicatie te ontwikkelen.

En hoewel communicatie volgens de Raad cruciaal is, is coherentie net zo belangrijk.

Tijdens het Debat over PFAS in december wees de Raad erop dat het van weinig consistentie getuigt dat de Regering haar bezorgdheid uitspreekt over de impact van de PFAS-verontreiniging, maar niets doet om de bron van die verontreiniging aan te pakken.

Die vaststelling kan worden uitgebreid naar alle milieukwesties die door de Raad worden behandeld. Hoe kunnen de ambities van de Regering worden vertaald in daadwerkelijk krachtige maatregelen? Hoe kunnen ze consequent en, zo nodig, met dwang worden toegepast? En hoe kan worden gecommuniceerd over het belang en de samenhang van die maatregelen naar een divers publiek toe met uiteenlopende belangen?

In deze context moet de Regering ervoor kunnen zorgen dat, hoewel de keuzes die moet worden gemaakt om de opwarming van de aarde tegen te gaan soms als negatief worden ervaren, die keuzes een veel groter doel dienen. Elke verandering vereist aanpassing en het is eigen aan de mens om weerstand te bieden tegen verandering. Daarom is het van groot belang dat alle spelers van de samenleving optimaal worden begeleid bij het accepteren en implementeren van die veranderingen.

Het Voorzitterschap en het Secretariaat van de Raad bedanken u voor het lezen van dit jaarverslag!

WOORDENLIJST

ABVV	<i>Algemeen Belgisch Vakverbond</i>
ACLVB	<i>Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België</i>
ACV	<i>Algemeen Christelijk Vakverbond</i>
ARH	<i>Adviesraad voor Huisvesting</i>
BBP	<i>Bijzonder Bestemmingsplan</i>
BECI	<i>Brussels Enterprises Commerce & Industry</i>
BHRNB	<i>Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud</i>
BIM	<i>Brussels Instituut voor Milieubeheer</i>
BPN	<i>Beheersplannen voor Natura 2000-deelgebieden</i>
BRAL	<i>Stadsbeweging die ijvert voor een duurzaam Brussel</i>
BRUGEL	<i>Brusselse regelgevende instantie op het gebied van prijscontrole op elektriciteit, gas en water</i>
BRULOCALIS	<i>Voorheen de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, Brusselse afdeling</i>
BRUPARTNERS	<i>Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>
BV-OECO	<i>Belgische Vereniging voor Onderzoek en Expertise voor Consumentenorganisaties</i>
BWLKE	<i>Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing</i>
CEO	<i>Chief Executive Officer (Algemeen Directeur)</i>
CESE Wallonie	<i>Conseil Économique, Social et Environnemental de Wallonie</i>
CIREDE	<i>Circular Regulation Deal</i>
CIVA	<i>Internationaal Centrum voor de Stad, de Architectuur en het Landschap</i>
CKD	<i>Comité van Klimaatdeskundigen</i>
COP28	<i>28de Conference of the Parties (Conferentie van de Partijen)</i>
CWG	<i>Comité van Watergebruikers</i>
ESP	<i>École de Santé Publique</i>
FRDO	<i>Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling</i>
GAN	<i>Gewestelijk Agentschap voor Netheid</i>
GBP	<i>Gewestelijke Bestemmingsplan</i>
GMC	<i>Gewestelijke Mobiliteitscommissie</i>

GOC	<i>Gewestelijke Ontwikkelingscommissie</i>
GSV	<i>Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening</i>
HYDRIA	<i>Zelfstandig overheidsbedrijf dat verantwoordelijk is voor de opvang en behandeling van afvalwater en de bestrijding van overstromingen</i>
IEB	<i>Inter-Environnement Bruxelles</i>
KBINW	<i>Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen</i>
KMI	<i>Koninklijk Meteorologisch Instituut</i>
KUL	<i>Katholieke Universiteit Leuven</i>
LB	<i>Leefmilieu Brussel</i>
LEZ	<i>Low Emission Zone (lage-emissiezone)</i>
LKEP	<i>Lucht-Klimaat- en Energieplan</i>
MER	<i>Milieueffecten-rapport</i>
MINARAAD	<i>Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen</i>
NEHAP	<i>National Environment-Health Action Plan</i>
NEKP	<i>Nationaal Energie Klimaat Plan</i>
PFAS	<i>Per- en polyfluoralkylstoffen</i>
RCR²	<i>Réseau de Collectifs en Recherche de Résilience</i>
RGEG	<i>Raad van Gebruikers van Elektriciteit en Gas</i>
RPA	<i>Richtplan van Aanleg</i>
SBZ	<i>Speciale beschermingszone</i>
UCL	<i>Université Catholique de Louvain</i>
UCM	<i>Union des Classes Moyennes</i>
ULB	<i>Université Libre de Bruxelles</i>
UPV	<i>Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid</i>
VIVAQUA	<i>Instelling van openbaar belang in de watersector die actief is in de productie en distributie van drinkwater, het beheer van rioleringsnetwerken en de bestrijding van overstromingen in het Brussels Gewest</i>
VUB	<i>Vrije Universiteit Brussel</i>

